Hruscsov elvtárs válasza az ésszerű atompolitikáért küzdő amerikai országos bizottság vezetőinek üzenetére

Moszkva (TASZSZ).

Norman Cousins és Clarence Picket, az ésszerű atompolitikáért küzdő amerikai országos bizottság vezetői üzenetet intéztek Hruscsov szovjet miniszterelnökhöz, Kennedy amerikai elnökhöz, Macmillan angol miniszterelnökhöz és De Gaulle tábornokhoz, Franciaország elnökéhez, amelyben kérik a nagyhatalmak vezetőit, hogy 1961-ben foganatosítsanak intézkedéseket a nemzetközi feszültség enyhítésére és elsősorban a leszerelés kérdésében kötendő megegyezés létrehozására.

Hruscsov miniszterelnök válaszában a többi között rámutat, hogy *„a Szovjetunió a genfi értekezlet felújításával az eddigiekhez hasonlóan minden erejével törekedni fog arra, hogy megegyezésre jussanak minden fajta nukleáris fegyverkísérlet örökös betiltásában."*

Hruscsov hangoztatja, a szovjet kormány mélyen meg van győződve annak szükségességéről, hogy véget kell vetni a fegyverkezési hajsza veszélyének s ezért *a Szovjetunió javasolja és a jövőben is javasolni fogja, tegyenek erőfeszítéseket a leszerelés és más nemzetközi kérdések megoldására.* Hangsúlyozza, a Szovjetunió őszintén törekszik arra, hogy az új 1961-es év új sikereknek, a békés és nyugodt élet megvalósításának esztendejévé váljon.

A szovjet kormány véleménye szerint a leszerelés kérdése a legfontosabb és a legjelentősebb probléma, amely jelenleg az emberiség előtt áll — írja Hruscsov, majd reményét fejezi ki, hogy az ENSZ közgyűlés 15. ülésszakának felújítása után a nyugati hatalmak megváltoztatják negatív álláspontjukat és ezzel lehetővé teszik alkotó tárgyalások felújítását az általános és teljes leszerelésre.

Hruscsov rámutat, hogy *a Szovjetunió türelmesen és állhatatosan törekedett megegyezésre a genfi háromhatalmi értekezleten és több komoly engedményt tett az Egyesült Államok és Anglia felé.* Tekintet nélkül arra — írja Hruscsov —, hogy a genfi tárgyalásokon elfogadtuk partnereink több javaslatát, a nukleáris fegyverkísérletek betiltására vonatkozó megegyezés máig sem jött létre.

Üzenete végén a szovjet miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a szovjet kormány 1961-ben is fáradhatatlanul harcolni fog a világbékéért. (MTI)

A szovjet kormány követeli Lumumba gyilkosainak megbüntetését

— Hivatalos nyilatkozatok és sajtókommentárok ítélik el az aljas gaztettet — Tüntetés Belgium moszkvai nagykövetsége előtt —

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT:

Patrice Lumumba kongói miniszterelnök meggyilkolásával kapcsolatban a szovjet kormány nyilatkozatot adott ki. A nyilatkozatban mélységesen elítéli a nemzetközi méretű bűntényt, nevén nevezi a gyilkosokat: Mobutut, Csombét, valamint a belga imperialistákat és segítőtársaikat, Hammarskjöldöt és az ENSZ haderőket. Hangsúlyozza: Afrika és az egész világ népeinek becsületbeli ügye, hogy minden eszközzel segítsék és támogassák a Gizenga vezette Stanleyvillében működő kongói nemzeti kormányt.

A szovjet kormány öt pontban fejezi ki követeléseit. Az ENSZ-nek határozottan el kell ítélnie Belgium cselekményeit, az ENSZ csapatoknak azonnal le kell tartóztatniuk Csombét és Mobutut, és bíróság elé kell állítani őket, le kell fegyverezni Mobutu és Csombe valamennyi katonáját, valamint minden belga katonai személyt, egy hónapon belül valamennyi külföldi katonát — az ENSZ haderőt is — ki kell vonni Kongóból, s Dag Hammarskjöldöt azonnal el kell távolítani az ENSZ főtitkári tisztéből. A szovjet kormány bejelenti, hogy semmiféle kapcsolatot nem tart fent a továbbiakban Dag Hammarskjölddel, és nem ismeri el ezt az embert, mint az ENSZ képviselőjét. A szovjet kormány végül bejelenti, hogy a maga részéről hajlandó minden lehetséges segítséget és támogatást megadni a kongói nép Gizenga vezette törvényes kormányának.

*

New York (MTI).

Lumumba törvényes kongói miniszterelnök gaz meggyilkolása mélységes felháborodással tölti el az egész világ közvéleményét.

A kongói nép nemzeti hősének halálhíre alig egy órával a Biztonsági Tanács hétfőre kitűzött folytatólagos kongói vitájának kezdete előtt érkezett New Yorkba és mint a hirügynökségek kiemelik, annyira megváltoztatta a kongói kérdéssel kapcsolatos politikai helyzetet, hogy a Biztonsági Tanács tagjainak túlnyomó többsége a következő egy órán belül már az ülés elnapolása mellett foglalt állást.

Mint a Tanjug közli, az a tíz ország, amely pénteken Hammarskjöld főtitkárhoz intézett levelében sürgős tájékoztatást kért Lumumbának és bebörtönzött közvetlen munkatársainak aggasztó sorsáról, már a Biztonsági Tanács hétfői ülése előtt rövid megbeszélést tartott. Az ülés után több csoport kezdett tárgyalásokat. Reuter jelentés szerint *Zorin szovjet küldött az ülésteremből távozóban néhány percet Kanzával, a törvényes kongói kormány képviselőjével tárgyalt.*

*

Washington.

A Tanjug Reuter-jelentés alapján közli, hogy Lumumba meggyilkolásának híre akkor érkezett Washingtonba, amikor a Kennedy-kormány az Egyesült Államok kongói politikájának felülvizsgálatát tanulmányozta. *Az amerikai elnök előreláthatólag megtárgyalja majd az újabb kongói fejleményeket legközvetlenebb tanácsadóival.* Rusk külügyminiszter az Amerikai Külügyminisztérium vezető tisztviselőivel tanulmányozza Lumumba halálának a kongói helyzetre gyakorolt hatását.

*

Az ENSZ-ben hétfőn este, a Biztonsági Tanács ülésének befejezése után 21 ázsiai és afrikai ország küldöttei bizalmas tanácskozásra ültek össze, amelyen részt vett Kanza, a kongói törvényes kormány küldötte is. A bizottság megvitatta azokat az értesüléseket, amelyek szerint a kongói lázadók Leopoldville, Kaszai és Katanga tartományok területéről akarnak indítani összpontosított támadást Stanleyville, a kongói törvényes kormány jelenlegi székhelye ellen. *A másfél óráig tartó ülésen Ceylon, Libéria és az EAK képviselőiből háromtagú bizottságot alakítottak, amelynek az a feladata, hogy sürgesse Hammarskjöldöt, rendelje el az ENSZ kongói rendfenntartó erőinek közbelépését a Stanleyville ellen tervezett támadás megakadályozására és a Kongót fenyegető polgárháború elhárítására.* A bizottság később felkereste az ENSZ főtitkárt.

*

Moszkva (MTI).

Lumumbának és társainak gyalázatos kivégzése mélységesen felháborította az egész szovjet társadalmat. A szovjet emberek haraggal, gyűlölettel bélyegzik meg a gyilkosság közvetlen végrehajtóit, Csombet, Mobutut, Kaszavubut és ezeknek a bábfiguráknak mozgatóit, a belga gyarmatosítókat. *A szovjet társadalom felháborodását fejezte ki az a tüntető felvonulás, amelyre kedden délután került sor Belgium moszkvai nagykövetsége előtt.*

A déli órákban a moszkvai egyetemen tanuló afrikai fiatalok felháborodott hangú nagygyűlésen tiltakoztak az aláváló gaztett ellen. A fiatalok elhatározták, hogy tiltakozó emlékiratot nyújtanak át Belgium moszkvai nagykövetének. Amikor azonban néhány perccel két óra előtt megérkeztek a nagykövetség épületéhez, először be sem engedték őket, majd később az egyik tisztviselő a nagykövetség épületének előterében közölte: *a nagykövet nem hajlandó fogadni az afrikai diákok háromtagú küldöttségét, s nem veszi át a tiltakozó iratot sem.* Az afrikai diákok ekkor az utcán olvasták fel emlékiratukat, amelyben szabadságot és függetlenséget követelnek Kongó és egész Afrika népének, követelik a gyarmatosítók azonnali kivonulását, Afrika hős fia, Patrice Lumumba gyilkosainak felelősségre vonását. *Az afrikai és más nemzetiségű diákok a nagykövetség kerítésére angol, orosz, spanyol, arab nyelvű tiltakozó feliratokat helyeztek el, kiakasztották Lumumba virágcsokrokkal övezett gyászkeretes arcképét.*

A belga nagykövetség munkatársai bezárt, lefüggönyözött ablakok mögül figyelték a tüntető felvonulást, amelyhez csatlakoztak a moszkvai fiatalok, az üzemek és a gyárak küldöttségei.

A szovjet társadalom képviselői ugyancsak tiltakozásukat akarták kifejezni a galád gyilkosság miatt. A nagykövetség munkatársainak magatartása annyira felingerelte az afrikai fiatalokat, hogy mielőtt a rendőrség megakadályozhatta volna, kövek, tintásüvegek repültek az épület felé.

A rendőrség azonnal körülzárta a nagykövetség épületét, hogy biztosítsa azt. A belga nagykövetség munkatársai elhagyták az épületet, amely előtt a késő délutáni órákig tartott a tüntető felvonulás. Egyre újabb és újabb csoportok érkeztek. „Vonják felelősségre a gyilkosokat!" „Ki a gyarmatosítókkal Kongóból!" „Hammarskjöld mondjon le!" — követelték ütemesen kiáltozva a tüntetők.

Lumumba zászlaja

Megdöbbent a hír: meggyilkolták Lumumbát! Kongó első miniszterelnöke nincs többé! Négy árvája, felesége siratja — milliók és milliók gyászolják az „uhuru" (a szabadság) lánglelkű harcosát. Talán soha nem tudjuk meg, hogy hol gyilkolták meg, és hol hantolták el tetemét, de Lumumba — bárhogy is történt a szörnyűség — tovább él. Amíg az Egyenlítő forró vidékén kongói ember él, a Lumumba szó átlényegül, egyet jelent az uhuruval, a szabadság szent fogalmával.

Lumumba idealista politikus volt. Nem volt elég tapasztalata, és ami személyes tragédiájának egyik legfőbb előidézője lett: illúziókat kergetett. Hitte, hogy a roppant gazdag kongói húsos fazékhoz férkőzött gyarmatosítók a függetlenség hivatalos elnyerése után lemondanak mesés hasznukról. Nem ítélte meg reálisan az ország belső helyzetét sem. „Fáj, és nem akarom elhinni, hogy vannak afrikaiak, akik önként vagy másért, az idegenek érdekeit szolgálják".

Lumumba és hű társai, Mpoló és Okitó bestiális meggyilkolása nem azért következett be, mert személyes magatartásuk, viselkedésük, emberi karakterük ellenszenves lett volna a hitvány Csombe, az alávaló karrierista Mobutu, a szolgalelkű Kaszavubu előtt. Lumumba és hívei Kongó igazi érdekeinek képviselői voltak — ezért álltak szembe a gyarmatosítók kitartottjaival. A Lumumba elleni gyilkos merénylet valójában Kongó függetlensége ellen irányult, és nemcsak Kongó ellen, A gyarmatosító hatalmak Afrika minden szabadságszerető népét szeretnék visszataszítani a középkor szörnyűségeibe. Lumumbáék alulmaradtak a nagy tusában —, de tragikus végük mégis pozitív eredménnyel zárul. Rádöbbenti az afrikai népeket: az ellenség ott van a nyomukban.

Tragikus dolog, de tény, hogy a szörnyűség elkövetésében jelentős része van az ENSZ-nek, és különösen Hammarksjöld főtitkárnak. A gyarmatosítók érdekeit kiszolgáló főtitkár nemcsak Lumumbáék meggyilkolásáért felelős, bűnrészes a hatalmas ország felaprózásában is, abban, hogy teljes anarchia lett úrrá Kongóban. Fegyveresei hol nyíltan szembehelyezkedtek a törvényes kormány igazi vezetőivel, hol meg „semlegest" játszottak. „Semlegesek" akkor, amikor elnézték Lumumba megkínzását. A „semleges" svéd tisztek, Hammarksjöld honfitársai, a történtek után úgy nyilatkoztak: „olyan szörnyű volt Lumumba kínzása, hogy már nem tudtuk nézni." Nem nézték — elfordították a fejüket. „Semlegesek" maradtak.

Az ENSZ Kongóban eljátszotta szerepét. A gyilkosok nem kerülhetik el sorsukat. A Csombe, a Mobotu és a többi ilyen hitvány árulók odakerülnek, ahová minden ország becstelen kalandorai — a történelem szemétdombjára. Nem bújhat ki a felelősségrevonás alól Hammarksjöld sem. Felelnie kell bűneiért a népek vádoló, tetteit számonkérő lelkiismerete előtt.

Lumumbát meggyilkolták. Nincs többé. Három kis árvája Kairóban él. Nemrégiben újságírók látogatták meg őket. Egyikük megkérdezte a nagyobbik fiút, hogy mi akar lenni. Katona! — válaszolta büszkén. A kisebbik fiú a kérdésre felhúzta vállát, és nem szólt. Bátyja, a nyolc vagy 10 éves kis fekete legény súgott neki. Katona! Katona! — mondta aztán felbátorodva. Katonák akarnak lenni a kis Lumumba-gyerekek. Nem tudják apjuk tragédiáját, de valami súgja nekik, valami belső ösztön mondatja velük; ahhoz, hogy igazságuk legyen, és, hogy szabadságuk megmaradjon, erő is kell.

Lumumba nem halt meg hiába. Népe hű fiai tovább viszik a kezéből kiesett zászlót.

(t. l.)

Néhány nap múlva meg lehet állapítani, mennyire közelíti meg az új szovjet űrrakéta a Vénuszt

A METESZ Központi Asztronautikai Szakosztálya kedden délben sajtóértekezletet tartott. A Vénusz-rakétával kapcsolatban feltett kérdésekre *Fonó Albert* akadémiai levelezőtag, a szakosztály elnöke, *Nagy Ernő* gépészmérnök és *Sinka József* csillagász, a szakosztály titkárai, valamint *Marx György* docens, a fizikai tudományok doktora válaszolt.

Elmondották, a rakéta jelenleg még a Föld vonzási körén belül száguld, *egyre közeledve végleges pályájához, néhány nap múlva azonban már megállapítható lesz, hogy végül is mennyire közelíti meg majd a Vénuszt.* Pályájának alakulását rádiótechnikai úton állandóan figyelemmel lehet kísérni.

Igen sok szó esett a sajtótájékoztatón a Vénusz-rakéta híradástechnikai berendezéseiről. Ezekhez a készülékekhez egy napelemek által folyamatosan töltött akkumulátorból veszik az energiát, minden ötödik napon, amikor — a hivatalos jelentés szerint — kapcsolatot létesítenek a Föld és a rakéta között. *Közben a különböző műszerek által gyűjtött adatokat a rakéta magnetofonszalagra rögzíti.* Állandó működésben van rajta egy igen kevés energiát fogyasztó észlelő vevőkészülék. *Ez „veszi át" a földi parancsot, s annak megfelelően kapcsolja be a jelzéseket a Földre továbbító rádióadót.*

A rakéta útközben folyamatosan figyeli a bolygóközi teret, fő feladata azonban akkor kezdődik, amikor megközelíti a Vénuszt. Remélhető, hogy útjában nem ütközik össze meteorokkal, s ha valóban sértetlenül érkezik oda, *igen értékes adatokat juttathat a Földre a Vénusz mágneses teréről, tömegéről, sőt esetleges infravörös és saját rádiófrekvenciás sugárzásáról is.*

Különös érdekessége lesz a Vénusz-rakéta élete negyedik napjának az, hogy összeesik a napfogyatkozással és így nagymértékben növelheti a holdárnyéknak a Földön való végigvonulásából szerezhető ismereteinket.

*

Mint az UPI jelenti, 1962 vége lesz a legközelebbi alkalmas időpont Vénusz-rakéta felbocsátására:

"Az Egyesült Államok azonban valószínűleg erre az időre nem rendelkezik olyan rakétákkal, amelyekkel hasonló kísérletet lehetne végrehajtani."

Kennedy szerencsét kívánt Hruscsovnak a szovjet bolygóközi űrállomás fellövéséhez

Washington (MTI)

Kennedy, az Egyesült Államok elnöke üzenetben fejezte ki szerencsekívánatait N. Sz. Hruscsov szovjet miniszterelnöknek a szovjet bolygóközi űrállomás fellövésével kapcsolatban.

Kennedy üzenete a következőképpen hangzik:

„Mind a magam, mind pedig az amerikai nép nevében szerencsekívánataimat fejezem ki azzal a lenyűgöző tudományos eredménnyel kapcsolatban, amelyet az Önök űrállomásának a Vénuszra történt kilövése jelent. Útjat érdeklődéssel fogjuk figyelni, és kívánunk Önöknek sikereket a világűr felkutatásának újabb fejezetében." (MTI)